

Finansdepartementet

Betänkandet Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2019:59)

Pensionsmyndighetens remissvar

Pensionsmyndigheten lämnar i sitt remissvar kommentarer på förslagen i kapitel 5-10 och på konsekvensanalysen i kapitel 11 i betänkandet.

Pensionsmyndigheten ställer sig bakom behovet av en **samlad styrning och tydligare ansvar (kapitel 5)** som syftar till att öka de utbetalande myndigheternas förutsättningar för att motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Pensionsmyndigheten anser dock inte att det finns ett behov av utökad instruktion för Pensionsmyndigheten då den befintliga myndighetsinstruktionen ger tillräckligt stöd för Pensionsmyndighetens arbete med att motverka felaktiga utbetalningar.

Vad gäller förslaget om **ny organisation för helhetssyn på felaktiga utbetalningar och överutnyttjande (kapitel 6)** så anser Pensionsmyndigheten inte att det föreslagna rådet och ett kansli är det mest ändamålsenliga sättet att få till en helhetssyn på felaktiga utbetalningar och överutnyttjande. Vi tror att det vore bättre att förslagsvis ESV ges i uppdrag att samordna myndigheternas arbete med att motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott och att i samverkan med relevanta myndigheter utveckla en standard för att definiera och redovisa konstaterade felaktiga utbetalningar samt metoder för att skatta ej konstaterade men förmodade felaktiga utbetalningar. Såväl konstaterade som förmodade felaktiga utbetalningar anser vi på sikt ska ingå som en del i relevanta myndigheters årsredovisning. De myndigheter regeringen anser ska delta i samverkan med samordnande myndighet bör få ett sådant uppdrag av regeringen samt även resurstillskott för att prioritera denna nya arbetsuppgift.

Bakgrunden till att vi inte anser att det föreslagna rådet är bästa sättet för statsförvaltningen att öka insatserna för att minimera felaktiga utbetalningar är att vi bedömer att det är angeläget att verksamheterna själva fortsatt har ett odelat ansvar att konstatera och bedöma felaktiga utbetalningar samt utifrån den kunskapen agera för att minimera dem och att det arbetet ska vara en integrerad del i respektive myndighets normala verksamhet. Om myndigheterna åläggs att i sina årliga redovisningar ange konstaterade samt skattade felaktiga utbetalningar tror vi att arbetet kommer att få rätt prioritering. Vi anser att ESV är lämplig myndighet att som en del i den myndighetens arbete ta fram definitioner och principer för redovisning som gör att ESV kan konsolidera de aktuella myndigheternas information om dels konstaterade dels förmodade felaktiga utbetalningar samt ”bokföra” felen på rätt felorsak så att regeringen kan få aggregerad information om problemets omfattning för hela riket.

www.pensionsmyndigheten.se

Pensionsmyndigheten	Telefon	Fax	E-post	Org.nr
Box 38190 100 64 Stockholm	0771-771 771	08-658 13 00	registrator@pensionsmyndigheten.se	202100-6255

Det vi föreslår ovan innebär att det som utredningen benämner **en modell för återkommande omfattningsstudier (kapitel 7)** lämpligen bör verkligas inom ramen för ESV:s och myndigheternas uppdrag, men själva metoderna för att skatta ej konstaterade men förmodade felaktiga utbetalningar kan komma att vara en annan än de som använts av utredningen. Pensionsmyndigheten är tveksam till att s.k. expertbedömningar skulle vara den mest effektiva metoden att skatta de aktuella och genuint svårbedömbara felen.

Pensionsmyndigheten anser att förslagen som kopplar till **bättre utnyttjande av potentialen i digitalisering och AI (kapitel 8)** förstärker myndigheternas förmåga att motverka felutbetalningar men att arbetet bör bedrivas inom ramen för myndigheternas ordinarie verksamhet. Pensionsmyndigheten ser dock ett behov av att öka fokus på perspektivet felaktiga utbetalningar vid all form av systemutveckling, inte enbart vid utveckling av digitala tjänster, automatiserade processer och AI lösningar.

Pensionsmyndigheten är positiv till de förslag som kopplar till att **förhindra felaktiga utbetalningar och överutnyttjande (kapitel 9)** men anser att aktiviteterna kopplade till förslagen ska bedrivas inom ramen för myndigheternas ordinarie verksamhet och inom ramen för befintliga samverkansformer. Pensionsmyndigheten anser att det skulle gynna myndigheternas förmåga att i större utsträckning kunna styra sin verksamhet utifrån risk kontra kostnad och är därför positiva till förslaget om att ge myndigheterna i uppdrag att analysera effektiviteten i sina kontroller av lämnade uppgifter.

Pensionsmyndigheten ställer sig positiv till de förslag som kopplar mot att öka vår förmåga att **upptäcka och hantera felaktiga utbetalningar (kapitel 10)**.

I **kapitel 11** redovisas konsekvenserna av delegationens förslag ur olika aspekter, bl.a. fastslås att alla förslag i betänkandet syftar till att minska det s.k. läckaget ur välfärdssystemen. Förslagen som presenteras bedöms leda till minskade felutbetalningar både på kort och lång sikt och även en liten procentuell minskning av felaktiga utbetalningar får stora positiva effekter på utgifterna från statsbudgeten vilket därmed ökar utrymmet för satsningar och reformer som bidrar till tillväxt och utveckling.

Kostnaderna för föreslaget råd och kansli föreslås finansieras genom att förvaltningsanslagen för Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Migrationsverket och Pensionsmyndigheten minskar proportionerligt i förhållande till anslagens storlek. Pensionsmyndigheten anser att anslagsindragning, oavsett storlek, sänder en olycklig signal till arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar i ett läge där myndigheternas insatser som en följd av delegationens förslag förväntas öka bl.a. till följd av skärpta skrivningar i myndighetsinstruktionerna, ökade omfattningsstudier samt utveckling och förvaltning av ny återrapportering. För att inte berörda myndigheters arbete med att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen ska påverkas negativt föreslår Pensionsmyndigheten istället att finansieringen vid eventuellt beslut om att inrätta ett kansli och ett råd i så fall sker genom att en del av reformutrymmet tas i anspråk, dvs. att finansieringen inte tas från befintliga verksamheter på välfärdsområdet.

2020-04-16

3 (3)
Dok.bet. PID175808
Version 1.0
Dnr/ref. VER 2020-60

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Daniel Barr efter föredragning av verksamhetsutvecklare Minna Frisk. I beredningen av ärendet har även juristerna Toni Nastev och Emma Rydbeck deltagit. I den slutliga handläggningen deltog stabschefen Kajsa Möller, avdelningscheferna Henrik Engström, Ole Settergren, Magnus Rodin, Erik Fransson, Bengt Blomberg, Lena Aronsson, Carl-Magnus Löfström samt personalchef Erik Ekblad.

Daniel Barr

Minna Frisk